

Vedtak i Transportklagenemnda - Fly

Sammendrag

Krav om standarderstatning som følge av kansellering.

Dato

05.06.2020

Saksnummer

2019-04259

Tjenesteytere

SAS

Klager har i det vesentlige anført

Klager og hans reisefølge reiste den 6. september 2019 med SAS fra Ålesund til Oslo. De skulle videre med SK1465 fra Oslo kl. 17.15 og ankomme København kl. 18.25. Avgangen ble kansellert som følge av streik blant bakkemannskapet i SAS Ground Handling på Kastrup flyplass i København. De ble omrutet til SK463 kl. 19.55 og ankom København kl. 23.35 med en forsinkelse på 5 timer og 10 minutter da denne avgangen ble forsinket som følge av streiken tidligere på dagen.

Klager krever standarderstatning for to personer i henhold til EU-forordning 261/2004.

Tjenesteyterne har i det vesentlige anført

Klager og hans reisefølge hadde billetter for reise den 6. september 2019 med SK1465 fra Oslo til København. Avgangen ble kansellert på grunn av streik, og reisefølget ble omrutet til reise med SK463 samme dag. Denne avgangen ble forsinket med 2 timer og 46 minutter som en følge av streiken tidligere på dagen.

SAS anfører at streiken i København ikke har noe med flyselskapet å gjøre, men at flyselskapet og deres flyvning ble berørt på grunn av interne konflikter og arbeidsnedleggelse blant ansatte i fagforeningen 3F. 3F er den største fagforeningen for bakkepersonell ved København Lufthavn Kastrup (CPH).

Bakgrunnen for konflikten var at en vikar ansatt i SAS Ground Handling (SGH), ikke ønsket å være medlem i denne spesifikke fagforeningen, 3F, men i en annen fagforening. Da den ansatte kom på jobb, avsluttet de øvrige ansatte tilknyttet 3F arbeidet og gikk til et såkalt «faglig møte». 3F stilte krav til SGH at den ansatte som ikke ville melde seg inn i foreningen måtte avskjediges. I Danmark, som ellers i Skandinavia er det et grunnleggende prinsipp i arbeidsretten at de ansatte har full frihet til selv å velge hvor de vil være organisert eller om de skal være organisert overhodet. En slik kollektiv

nedleggelse av arbeidet på grunn av at et individ velger «feil» fagforening vil dermed være i strid med loven, og den Europeiske Menneskerettskonvensjon, og SGH kunne således ikke etterkommet kravet til foreningen.

Dansk Arbejdsgiverforening klaget 3F inn for Arbejdsretten der representanter for 3F erkjente at arbeidsnedleggelsen var i strid med overenskomsten partene imellom. Arbejdsretten påla også at arbeidet straks skulle tas opp i igjen og at arbeidet skulle normaliseres fra denne dag. Arbejdsretten har således lagt til grunn av arbeidsnedleggelsen har vært ulovlig.

I sak C-195/17 avgjorde EU-domstolen at såkalte «Wildcat-strikes» ikke kan anses som ekstraordinære omstendigheter etter forordningen. Saken gjaldt i hovedsak at flyselskapet TUI meddelte plutselig at det skulle skje en omorganisering i selskapet, hvilket medførte at en unormalt høy andel av de ansatte ikke møtte på jobb. En konsekvens av dette ble at flere flyvninger ble kansellert. Nærværende sak og konflikt handler ikke om at selskapet (SGH og SAS) plutselig meddelte at det skulle skje en omstrukturering i selskapet, men boikott av en annen ansatt i SGH og interne utfordringer knyttet til fagforeningsmedlemskap.

I motsetning til Krüsemann-dommen, der ansatte ikke møter på jobb på grunn av en plutselig melding om omorganisering av selskapet, anses for å være en del av selskapet sedvanlige aktivitetsutøvelse, vil en arbeidsnedleggelse internt i forening på grunn av forhold totalt utenfor selskapets kontroll, åpenbart ikke være en del av de aktiviteter selskapet daglig utfører. SAS understreker at nedleggelsen i nærværende sak utelukkende handler om at en individuell medarbeider ikke ønsket å bli medlem av foreningen 3F som resten av medarbeiderne var medlem av.

Det har ikke på noe tidspunkt vært tale om en sykemelding av medarbeiderne i 3F. Tvert imot har medarbeiderne ikke lagt skjul på at de systematisk og uten videre har lagt ned arbeidet gjentatte ganger i strid med både overenskomsten og Arbejdsrettens pålegg.

SAS opplyser om at de ansatte i SGH ikke kan anses for å være flyvende personale. De er heller ikke ansatt i SAS Airline. Helt spesifikt handler det om ansatte som håndterer bagasje mv. som underleverandør til SAS. SAS er i så måte kunder hos SGH på samme måte som andre flyselskaper ved CPH.

Dersom SAS blir pålagt å betale kompensasjon som følge av at SAS og SGH har samme morselskap, SAS AB, vil det de facto være snakk om en forskjellsbehandling i forhold de alle andre flyselskaper som på samme måte som SAS bruker SGH sine bakketjenester. Dette kan ikke være formålet med forordningen.

På bakgrunn av det ovenstående anser SAS derfor at denne streiken, utført av fagforeningen, må være en ekstraordinær omstendighet som fritar erstatningsplikten etter forordningen.

Nemnda bemerker

Kansellering gir rett til standarderstatning med mindre flyselskapet godtgjør at innstillingen skyldes ekstraordinære omstendigheter som ikke kunne vært unngått selv om alle rimelige tiltak var truffet, jf. EU-forordning 261/2004 artikkel 5.

Som passasjer har man krav på å bli omrutet til alternativ reiserute og rett til mat og drikke og hotellovernatting i ventetiden alt etter hvor lang tid det tar før man får reist.

EU-forordningen nevner i sin fortale at streik kan være et eksempel på en ekstraordinær omstendighet som medfører at flyselskapets forpliktelser bør være begrenset eller bortfalle. Forordningen sier imidlertid ikke at enhver streik som rammer flyselskapets drift må anses å ligge utenfor dettes kontroll. Den aktuelle dommen som SAS viser til i sitt tilsvaer (sak C-195/17 Krüsemann mot TUIfly, m.fl. av 17.04.2018) omhandlet streik i TUIfly, altså streik i eget selskap.

Det er fast nemndspraksis at streik hos tredjemann, for eksempel streik blant flygeledere og flyplassansatte, faller utenfor flyselskapets ansvarsområde. Forsinkelse som følge av slik streik, gir etter nemndas oppfatning ikke rett til erstatning etter EU-forordningen. Streik hos tredjemann, som i SAS Ground Handling (SGH) som håndterer tjenester som innsjekk og ekspedisjon av passasjerer og reisegods som underleverandør til flyselskapet, utgjør derfor en ekstraordinær omstendighet.

Nemnda finner at SAS' tilsvaer og fremlagt dokumentasjon viser at kanselleringen av klagers opprinnelige avgang med SK1465 til København, samt forsinkelsen av SK463 som klager og hans reisefølge ble omrutet til, skyldtes en ekstraordinær omstendighet utenfor selskapets kontroll som ikke kunne vært unngått selv om alle rimelige tiltak var truffet. Det er derfor ikke grunnlag for standarderstatning i dette tilfellet.

Vedtak

Transportklagenemnda - fly anbefaler ikke at klager får medhold.

Nemndas representanter

Vibecke Groth (leder)

Anne Sofie Faye-Lund (Forbrukerrådet)

Thomas Iversen (Forbrukerrådet)

Bjørn Olav Gardsteig Larsen (Norwegian Air Shuttle)

Camilla Dragvoll (Norges FagAkademi)